

**Združenje žrtev okupatorjev
1941-1945 Kranj
Slovenski trg 1, p.p. 12
4000 Kranj**

**ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV
1941 – 1945 KRANJ**

**» O P T I M I S T «
št. 17**

M A J 2006

ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV
1941-1945 KRANJ, Slovenski trg 1
4000 KRANJ, p.p. 12
E-mail: zzokranj@siol.net

Tran.račun: 05100-8000057707
Davčna št.: 90541146
Tel./Fax.: 04/2373-553
<http://www.kranj.si/ZZO.1941-45>

OB IZIDU SEDEMNAJSTE ŠTEVILKE »OPTIMISTA«

Pred vami je sedemnajsta (17) številka našega in vašega »OPTIMISTA«.

V njem lahko preberete nekaj najaktualnejših zadev in predvsem na kakšne načine se trudimo za doseg našega cilja. Prav tako pa preberite tudi vsa obvestila, napisana na naslednjih straneh.

Čeprav je tu že mesec maj, se je plačilo članarine kar nekoliko zaustavilo. Opažamo, da prenekateri ne plačujejo več članarine, ker si mislijo, saj sem prejel že vse, kar mi pripada. Vendar to ni res.

Mi se še naprej z velikim optimizmom zavzemamo in na vse načine trudimo, da bi nam okupatorjeve naslednice poplačale vse tisto, kar nam, po našem mišljenju, pripada. Vemo, da je še možnost in zato ne bomo prenehali z našimi aktivnostmi.

PLAČILO ČLANARINE:

Višina članarine za leto 2006 ostaja enaka kot doslej – 2.400.- SIT, prav tako tudi bilten »Optimist« - 300.- SIT – **skupaj torej 2.700.- SIT za celo leto.**

Lahko se plača tudi v 2 obrokih.

Plačevanje članarine poteka na isti način kot doslej. Kranjčani in okoličani lahko plačajo v pisarni, ostali pa preko transakcijskega računa : 05100-8000057707.

Prosimo vas, da nam tudi vi pošljete kakšne zanimive in aktualne prispevke ali pa nam sporočite, kaj vas najbolj zanima in o čem bi bili radi najbolj obveščeni.

Če imate le možnost, pogledjte malo našo novo urejeno SPLETNO STRAN. Je zelo zanimiva, saj je na njej napisano vse, kar se trenutno dogaja in kar vas zanima.

IZVRŠNI ODBOR

NEKAJ NAJVAŽNEJŠIH AKTIVNOSTI – predvsem na še nerešenih zadevah

Žal moramo še vedno poročati o neuspehah poskusih rešitve povzročenih krivic s strani birokratov žrtvam nacifašizma.

Ker teh zadev noče reševati Vlada oz pristojno Ministrstvo, smo odvisni od dobre volje posameznih poslancev.

- Že od pričetka uveljavljanja Zakona o vojni odškodnini, poskušamo uveljaviti izplačilo odškodnine do vrnitve domov in ne samo do 15.5.1945 za vse, ki so bili odpeljani v oddaljene kraje. S krajo te odškodnine (gre v povprečju za cca 100.000.- SIT/na osebo), so birokrati kršili Zakon, št. 44/96 in te krivice noče popraviti.
- Za izgubo staršev so takratni otroci dobili sramotnih 200.000.- SIT. Že od sprejetja in uveljavitve Zakona o odškodnini se trudimo za te ljudi izposlovati vsaj plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja.
- Popraviti poskušamo sramotno krivično določeno odškodnino za begunce in to "celih" 12.000.- SIT, medtem, ko so dobili mobiliziranci 20.000.- SIT (malo manj kot izgnanci, ki so dobili 25.000.- SIT). Ker mislimo, da je to zelo velika krivica, jo poskušamo popraviti in to na 25.000.- SIT.
- Zelo veliko truda vlagamo za izplačilo materialne odškodnine o čemer govori tudi pismo, ki smo ga pisali predsedniku Vlade, g. Janši.

Pri gornjih zahtevkih bomo vztrajali dokler nam bodo dopuščale moči.

Nadaljujemo pa tudi še z izterjavo odškodnine od ZRN in na oblasti izvajamo razne pritiske:

- O kalvariji slovenskega naroda vseskozi obveščamo nemške oblasti in javnost preko interneta, raznih referatov in organiziramo Simpozije na to temo po raznih krajih v Nemčiji (**prvi Simpozij bo že 17.5.2006 v mestu KÖLN**, nato pa še v Wernigerode in Hamburgu).
- Pripravljamo še razstavne panoje na to temo za razne muzeje v Nemčiji, kjer bo to mogoče.
- Tu so še neposredni pritiski na Vlado RS in poslance.

Pri tem je potrebnih še mnogo drugih aktivnosti, da se lahko vse to izvaja.

Tone Kristan

Na izrednem sestanku razširjene seje IO Združenja, dne 30.3.2006, smo obravnavali dopolnitve oz. spremembe Zakona o žrtvah vojnega nasilja, ki se pripravljajo za sprejetje v DZ.

Ker se nam to nikakor ne zdi sprejemljivo in pravično, smo podali kar nekaj pripomb in dne 31.3.2006 poslali naslednje pismo in pripombe na:

DRŽAVNI ZBOR RS
VSEM POSLANSKIM SKUPINAM
 Ljubljana

ZADEVA: Zakon o žrtvah vojnega nasilja

Dne 16.3.2006 je prvo podpisani g. Jože Tanko poslal predsedniku DZ RS dopolnitve oz. spremembe Zakona o žrtvah vojnega nasilja.

IO Združenja žrtev okupatorjev 1941-1945 Kranj je na svoji razširjeni seji, dne 30.3.2006, ta »izum« pozorno obravnaval in prišel do nekaj splošnih ugotovitev:

- *da je nekaterim političnim strankam zelo veliko do tega, da nagradijo vse, ki so kakorkoli pomagali nacifašističnim okupatorjem in so njihovi somišljeniki,*
- *da hočejo na vsak način odpraviti Zakon o žrtvah vojnega nasilja, št. 63/95 za katerega smo žrtve vložile veliko naporov in dela za tisto skromno rento in to v želji, kar najbolj razveljaviti in prizadeti NOB,*
- *da nekateri v svoji hysteriji komaj čakajo, da bi nas čimprej »pobralo«.*

V razpravi smo obravnavali predlog z vseh možnih alternativ in prišli do šokantnih zaključkov in glavni je, da se želi našo kategorijo žrtev čimprej zbrisati z zemeljske površine, ker smo zelo moteči.

Dobro bi bilo, da bi poslanci naše pripombe skrbno prebrali in se pred prehitrimi zaključki globoko zamislili. Smo pa za vsak razgovor vedno na razpolago.

PRIPOMBE na Spremembe Zakona o žrtvah vojnega nasilja

Točka 2. Cilji načela in poglobitve rešitve

- **Odstavek 2:** *Vsebina nikakor ni sprejemljiva, ker omogoča vse pridobitve, ne samo vsem okupatorjevim sodelavcem, ampak celo tudi vojnim zločincem in se mora v celoti črtati.*

- **Odstavek 3:** Do sedaj ni samo praksa ampak to določa Zakon št. 63/95, čl. 3, da mora trajati prisilni ukrep najmanj 3 mesece. Glede na to, da bodo tisti, ki so že uveljavljali status, oškodovani za 3 mesece, bi bilo prav, da dobijo tisti, ki so se rodili po določenih treh mesecih (do 15.5.1945) samo status ŽVN in plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja, kar prinaša tudi posledično vse ostale materialne odškodnine.
- **Odstavek 5:** Po vseh pravilih mobilizirancem ne pripada nobena renta. Nikakor se jih pa ne more enačiti z izgnanci, saj so le-ti, ob odvedbi iz njihovih domov izgubili:
 - človeško dostojanstvo,
 - svobodo,
 - ob odvedbi so jim bili odvzeti vsi dokumenti osebne identitete in postali so le še številke, ki so jim bile obešene okrog vratu,
 - izgubili so vse premoženje in sredstva – vse kar so si ustvarili v življenju
 - odpeljani so bili v neznano, z vozovnico samo v eno smer.

Tudi z begunci se jih ne more enačiti, ker so tudi ti morali zapustiti domačije. Razlika je bila le ta, da so lahko nekateri nekaj važnih stvari vzeli s seboj, če so slučajno imeli še kaj časa za to.

Medtem, ko mobiliziranci niso izgubili nič. Nasprotno – mnogi so si v tem času premoženje povečali. Za svoje »službovanje« so dobili dobro plačilo, zdravstveno in pokojninsko zavarovanje ter redne plačane dopuste. V domovino so se vrnili v tople in urejene domove in ne na pogorišča in ruševine, kakor izgnanci, begunci in taboriščniki, ki niso imeli niti prgišča slame, na katero bi legli.

Točka 3. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Rešitev, da bi nagrajevali kolaborante in sobojevnike okupatorjev nima nobena država na svetu.

Točka 4. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javna sredstva

- **Odstavek 3:** Mislimo, da tistim, ki so izgubili hišo ali stanovanje zaradi vojskovanja (bombardiranje, požig, itd.) pripada materialna odškodnina in ne status begunca. Tu ni škoda sredstev za širitev pravic. Ko pa smo žrtve nacifašistov uveljavljale in še uveljavljamo naše pravice, pa so bili in so še, veliki problemi za vsako osebo in tolar. Upravni birokrati so šli celo tako daleč, da so nam s kršitvijo Zakona odvzeli del pripadajočih sredstev odškodnine (vrnitev na domove po 15.5.1945).

BESEDILO ČLENOV

Besedilo novih členov skoraj nima smisla komentirati, ker so nesprejemljivi.

*Največja podlost pa je črtanje čl. 6 Zakona ŽVN, št. 63/95 in tega **ne dovolimo**.*

Žrtve nacifašističnih okupatorjev smo potrebovale veliko časa, vloženega je bilo veliko dela in potrebno je bilo kar precej prepričevanja, da je bil izbojevan sprejeti Zakon, ki je daleč od dobrega – pa vendar je. Z dodatnimi Novelami ga je uspelo nekoliko popraviti tako, da je sedaj vsaj delno primeren.

Zaradi tega protestiramo in ne dovolimo kakršnokoli spreminjanje ali razveljavljanje tega Zakona z namenom, da bi vanj skrili razne skupine »žrtev«, ki tja ne spadajo.

V kolikor želite nagraditi tiste, ki so se borili z in za nacistične okupatorje, se jim udinjali in za njih pobijali poštene slovenske rodoljube v imenu boga, pripravite za to poseben Zakon, da se bo jasno videlo, kaj želite in, kdo so tisti, ki si »zaslužijo« nagrado, pa naj narod oceni, kdo so tisti »zaslužni«.

Samo, da to ne bo tako, kot je z Zakonom o popravi krivic, ko se TAJNO delijo velike vsote »odškodnin« (nagrade za udinjanje okupatorjem). Ker se želi podeliti razne odškodnine in rente tudi potomcem (to se delno že izvaja), smo začeli razmišljati, da bomo tudi mi zahtevali enako tudi za naše potomce oz. prenos naših pravic na njih.

Prav tako pa smo takoj po omenjenem sestanku, dne 3.4.2006 poslali tudi pismo predsedniku Vlade RS, ki ga v celoti objavljamo:

VLADA RS

Predsednik Janez Janša

Ljubljana

Spoštovani gospod Janša!

Oprostite za naše nadlegovanje, ampak razmere nas v to silijo in ne gre drugače.

Kot vam je poznano se borimo za naše pravice iz dogodkov II.svetovne vojne.

Trenutno je, med ostalim, največji problem priprava in sprejem Zakona o materialni odškodnini.

Kakor smo obveščeni je Medresorska komisija preko Ministrstva za pravosodje dne 24.2.2006 poslala predlog na Vlado, da o tem odloči. Vemo, da ima Vlada in vi sami veliko dela in nima časa, da se veliko ukvarja s starci, pa vendar menimo, da se ta problem ne bi smel še naprej zavlačevati, saj nas je ostala le še peščica in še nam se čas zelo hitro izteka.

Zaradi tega se obračamo na vas g. Predsednik, da poskušate zadevo pospešiti, da bi bil Zakon čimprej sprejet (še pred počitnicami).

Mi smo ob našem zahtevku pripravili tudi osnovni osnutek Zakona za ta predmet in smo pripravljeni vedno v vsem sodelovati.

Od vas pričakujemo, da nam po vaših močeh (vemo, da te niso male) pomagate.

OBVESTILO za izgnance, ki so bili v času vojne v taboriščih WERNIGERODE in LAUTHENTAL

Naša organizacija že kar nekaj let sodeluje z različnimi kraji v Nemčiji in njihovimi ustanovami, predvsem z muzeji in arhivi, s ciljem obeležitve medvojnih dogodkov in trpljenja slovenskih žrtev, z namenom, da se le-to ne bi POZABILO. Na tem področju smo naredili že kar precej in s tem še nadaljujemo...

Naslednji večji dogodek, ki ga pripravljamo, bo v mestu **WERNIGERODE**. V tem mestu so bila tri taborišča slovenskih izgnancev (Kapitalsberg, Margaretenhof in Jugendherberge). Tudi koncentracijsko taborišče, kjer pa, po razpoložljivih podatkih, Slovencev ni bilo.

Kakor skoraj nikjer po takratni Nemčiji, taborišča slovenskih izgnancev niso evidentirana, tudi v Wernigerode niso vedeli za njih in so izvedeli šele po prejemu našega kataloga vseh taborišč slovenskih izgnancev v Nemčiji.

Ker mislimo, da bi bilo prav, če bi obstoj teh taborišč obeležili tudi za naše zanamce in zgodovino nasploh, smo pristojnim mesta Wernigerode predlagali postavitev spominske plošče in pa razstave v okviru Muzeja KZ taborišča. Pogovori že potekajo in dogodek je trenutno predviden za september 2006.

Glede pomembnosti tega dogodka, bi bilo prav, da se ga udeležimo v čim večjem številu in zato vabimo vse tiste, ki so zainteresirani, da se nam javijo (predvsem tisti izgnanci, ki so bili v omenjenih taboriščih). To vabilo velja tudi za vse njihove potomce.

Poznano je, da so bili vsi izgnanci teh taborišč, tik pred koncem vojne (januarja 1945) preseljeni v taborišče **LAUTHENTAL** in zato obenem načrtujemo še obisk tega kraja in vabimo tudi tiste, ki v Wernigerode niso bili.

Z organizatorji mesta se dogovarjamo, da bi prevzeli del stroškov obiskovalcev. Ker tega trenutno še ne vemo, bomo vsem prijavljenim osebam, pisno sporočili točne podatke glede stroškov, zato bi želeli čimprej imeti končen spisek zainteresiranih, ker bi lažje nadaljevali z organizacijo potovanja, kajti število je omejeno na 46 udeležencev.

Za razstavní prostor bi potrebovali še nekaj materiala – predvsem fotografije iz tega kraja – slike stavb, skupin in podobno). Ob tej priliki vljudno prosimo vse, ki se udeležujete kakršnihkoli izletov in obiskujete kraje taborišč v Nemčiji, če nam lahko pošljete razne fotografije (seveda proti vrnitvi) in pa kratke zapise in vtise o tem. Že vnaprej se vam lepo zahvaljujemo.

Vse ostale informacije lahko dobite na našem naslovu.

KRATKA OBVESTILA

Na 19. seji razširjenega IO, dne 23.2.2006 je predsednik podal Poročilo o delu in aktivnostih v letu 2005.

Obpravnavali smo zaključni račun za leto 2005. Predsednica Nadzornega odbora je prisotne seznanila, da je bilo ob pregledu finančnega poslovanja vse v redu in, da so bila finančna sredstva porabljená racionalno v duhu dobrega gospodarjenja – vse z dokazili oz. računi.

Sprejet je bil tudi Program dela za leto 2006 in predviden Proračun finančnih sredstev za leto 2006.

Od Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, smo na podlagi pogodbe o sofinanciranju za leto 2006, v začetku aprila že prejeli sredstva za I. tromesečje.

V letošnjem letu so nam nakazali finančna sredstva: **AERODROM LJUBLJANA, MESTNA OBČINA MARIBOR in MESTNA OBČINA VELENJE**, za kar se jim iskreno zahvaljujemo, ker nam s tem pomagajo pri naših aktivnostih za doseg cilja – poplačilo odškodnine od okupatorjevih naslednic.

SPOMINI, KI NAJ SE ZAPIŠEJO IN SE NE SMEJO POZABITI

Svoje spomine je zapisala Anica Čebulj, roj. Bregar iz Kokrice

Gorje male vasice pod Limbarsko goro

Tam, kjer se Limbarska gora prevesi na Moravško dolino, dobre četrte ure hoda navzdol, leži vasica Hrastnik. Strma limbarska pobočja so manj radodarna z njivami. Strmine proti Hrastniku pa se končujejo s kar lepimi, skoraj ravninskimi polji, zato so prebivalci te vasi lahko jedli kruh z domače zemlje.

Vas je bila znana po miroljubnih, dobrih in pridnih ljudeh. Rodovitnim njivam so se ljudje umaknili, zato so vaške hiše stale več ali manj strnjeno skupaj na vzpetini ob robu vasi. Vsak košček zemlje je bil obdelan s trudom in spoštovanjem oziroma hvaležnostjo.

Tu je bil rodni dom naše dobre mame. V času, o katerem nameravam pisati, smo mi živeli v Zalogu pri Moravčah, kjer sta si naša starša ustvarila svoj dom. Tu se nas je rodilo devet otrok. Oče nam je umrl že pred vojno. Vsi bratje, bilo jih je pet, so se rodili v letih od 1920 do 1926. Njihovo starost omenjam, da izveste koliko let jim je bilo v času vojne.

Mi otroci smo zelo radi zahajali v Hrastnik, kjer so v predvojnem času živeli naši teti in strica, ki so bili stari okrog 40 let. Zato je bilo polje skrbno obdelano, gospodarsko poslopje z živino ter ostalimi domačimi živalmi pa res zgledno urejeno. Stanovanjska hiša je bila tipično kmečka, s »kukerlom« in pripadajočimi prostori: vežo, kuhinjo, hišo, štibelcem, kamro in shrambo. O, še so bili zanimivi prostorčki za nas otroke! Posebno veselje je bilo pobirati iz gnezd jajčeca, v bližini je žuborel studenec, spomladi so rodile češnje, jeseni hruške praprotnice, vodenke. Vse to je polnila njihova radodarnost, skrbnost in očarljiva, po zemlji dišeča ljubezen. Oni so imeli radi nas, mi njih in jih tudi resnično spoštovali. Čeprav je bilo življenje po eni strani trdo, ga je bogatila zavidljiva medsebojna povezanost in pristno sožitje z naravo.

Druga svetovna vojna je z vso brutalnostjo posegla kot razjarjena zver v hrastniško življenje. Hitlerjeva vojska je že julija 1942 v nočnih urah obkolila vas, vse moške zvezala, strpala na pod, polila z bencinom in jih s poslopjem vred zažgala. Med žrtvami sta bila oba naša strica in tudi 84-letni Tapoškov ata. Požgali so vso vas, ženske in otroke pa odpeljali v izseljeniško taborišče Ratzberg pri Erlangnu. Enemu od vaščanov se je sprva uspelo skriti pod svinjake. Ko je začelo nad njim goreti, je moral zbežati. Iz zasede ga je pokosila sovražnikova strojnica.

Njegovo truplo so zvezli pod kozolec, kjer je v plamenih zgorelo. Samoumevno je, da so odgnali vso živino - prašiče, ovce, kokoši in vse, kar je bilo vrednega.

Čez nekaj dni so domačini iz sosednje vasi zagrebli vsa okostja poleg bližnjega znamenja, po vojni pa so jih prekopali v skupen grob na moravško pokopališče.

Po razsulu nacizma so se ženske z otroki vrnile iz taborišča na pogorišča svojih domov. Samo ena družina je imela dva odrasla moška. Torej tudi dve delovni moči več, ki sta se lahko spoprijeli z ruševinami. Sovaščani se niso spraševali zakaj in kako, da so ju pustili nacisti pri življenju. Zdaj takole premišlujem: kadar je žalost velika, rana prizadetih tako bridko globoka in ljubezen do sežganih žrtev tako preprosto čista, srce ne kliče po maščevanju.

Požigi domov, aretacije, izsiljevanje, mučenje v zaporih, streljanje talcev, koncentracijska taborišča, zanikanje slovenskega jezika, pregon učiteljev in zahteva po popolni pokoriščini nacizmu, so zanetili odpor vseh zavednih Slovencev.

Naša družina je bila okupatorju kaj hitro trn v peti. Najprej je leta 1942 prvi brat odšel v partizane, mesec kasneje so aretirali drugega brata ter ga odpeljali v kamniške in begunjske zapore. Tako so ga mučili, da se je po vseh štirih vračal iz bunkerja v celico. Po šestih mesecih trpljenja so ga v skupini devetnajstih talcev, na kolih sramotno ustrelili v Selški dolini. Ostali trije bratje so prve mesece leta 1943 odšli v partizane, kjer je eden od njih tudi padel.

Mene je doletela vojna, ko sem bila v 2. razredu osnovne šole. Skupaj z mamo in dvema starejšima sestrama, starima 13 in 15 let, so nas pregnali v izseljensko taborišče Rottmannshöhe pri Starnbergu v Nemčiji, kjer smo ostali ob velikem pomanjkanju hrane dve leti. Spominjam se, da se je govorilo, da nas bodo preselili v Sibirijo. Kar bi se verjetno tudi zgodilo, če bi nacizem zmagal. Zagotovo pa nismo bili programirani za vrnitev v domovino. Zato so nas izgnali, da bi slovenstvo zdesetkali in naselili na naše ozemlje kar največ Nemcev.

Majhen narod smo po številu, a vendar dovolj klen, da se je upal zoperstaviti sto in stokrat močnejšemu sovražniku.

V srcu gojim odpor proti slehernemu vojskovanju. Vendar tisti, ki hoče na vsak način umazati NOB, sramoti sebe, našo zgodovino in našo domovino. Morda je vest v njihovih srcih tako glasna, ker jim očita, da so podali roko Hitlerju in izvajali nasilje nad lastnim narodom.

Partizanstvo, tudi če imamo v mislih najbolj temne stvari, ki so ga spremljale, je še vedno VELIKO DEJANJE, eno najbolj državotvornih slovenskega naroda, je povedal naš pisatelj in pesnik Ciril Zlobec.